

AKWAEKE

EM-
EZI

MAKEA

KOS
MOS

AKWA EKE

EM-
EZI

MAKFA

KOS
MOS

Sari Karhulahti kiittää Suomen Kulttuurirahastoa saamastaan tuesta.

FRESHWATER

Copyright © 2018, Akwaeke Emezi

All rights reserved

Suomenkielinen laitos © Sari Karhulahti ja Kustannusyhtiö Kosmos 2021

Kansi: Ulla Donner

ISBN 978-952-352-062-2

Painopaikka: Otavan kirjapaino Oy, Keuruu

*Niille meistä
joilla on toinen jalka
porttien tuolla puolen.*

Ensimmäinen luku

Olen elänyt monta elämää tässä ruumiissa.

Elin monta elämää ennen kuin minut pantiin tähän ruumiiseen.

Elän monta elämää sen jälkeen kun minut on otettu pois siitä.

Me

Kun äitimme tuli ensimmäistä kertaa meitä tapaamaan, me huusimme.

Olimme kolmivuotiaita, ja hän odotti meitä kerälle kiertyneenä käärmeenä kylpyhuoneen laattalattialla. Olimme kuitenkin usko-neet edellisten vuosien ajan ruumistamme ja luulleet, että äitimme oli joku muu – ihminen, laiha nainen, jolla oli punatut poskipäät ja isot pullonpohjalasit. Siksi huusimme. Rajat eivät ole alkuvaiheessa kovin selviä. Ennen kuin meillä oli ruumis, se kasvoi solu solulta laihan naisen sisällä, rakensi elimiä ja yhdisteli niitä ryhmiksi hyvin huolellisesti. Käväisimme vähän väliä katsomassa, miten sikiö pärjäsi, ja säestimme laihaa naista viheltelemällä lapsiveden läpi, kun hän lauloi katolisia virsiä, joita oli oppinut sukulaisiltaan ennen kuin he olivat kuolleet ja heidän tuhkauurnansa oli laitettu säilöön ison kirkon seiiniin Kuala Lumpurissa. Virret olivat monotonisia,

ME

joten meistä oli hauskaa ottaa rytmisiä vapauksia, ympäröidä sikiö vaihtelevammalla poljennolla ja saada se potkimaan riemuissaan. Toisinaan lähdimme laihan naisen ruumiista, jotta saatoimme leijua hänen perässään ja tutkia hänen emännöimäänsä taloa, joka oli maalattu sisältä sinertäväksi, ja seurasimme häntä oviaukkojen läpi ja näimme, miten hän paineli chapatitaikinaa pyöreiksi levyiksi ja miten levyt pullistuiivat kupliksi kuumalla paistinpannalla.

Nainen oli pieni, tummasilmäinen ja -hiuksinen ja ihonvärittään vaaleanruskea, ja hänen nimensä oli Saachi. Hän oli syntynyt kahdeksanpäisen sisarusparven kuudenneksi lapseksi kuudennen kuukauden yhdentenätoista päivänä Malakassa Intian valtameren toisella puolella. Myöhemmin hän oli lentänyt Lontooseen ja mennyt naimisiin Saul-nimisen miehen kanssa valkoinen sari ja huntu yllään ja kukkakimppu käsissään. Saul oli vahva mies, jolla oli rietastelijan hymy, tummanruskea iho ja lyhyt ja sikkara musta tukka. Hän lauloi Jim Reevesin kantrikappaleita liioitellun kaihoisasti baritonillaan, puhui sujuvasti venäjää, ymmärsi latinaa ja osasi tanssia valssia. Heillä oli kahdentoista vuoden ikäero, mutta he olivat silti hyvä ja kaunis pari ja sopeutuivat vaivatta harmaan suurkaupungin elämänmenoon.

Ruumiimme kiinnittyessä alkiona Saachin kohdun limakalvoon Saul ja Saachi olivat muuttaneet Nigeriaan ja Saul kävi töissä kuningatar Elisabetin nimikkosairaалassa Umuahiassa. He olivat saaneet pienen Chimaksi ristimänsä pojan Abassa kolme vuotta aikaisemmin, mutta tämän uuden lapsen (meidän) kannalta oli tärkeää, että he palasivat Umuahiaan, joka oli Saulin sekä hänen isänsä ja isoisänsä synnyinkaupunki. Veri seuraa oikeaan paikkaan johtavia polkuja, voitelee porttien saranat ja muuttaa rukouksen lihaksi. Myöhemmin Saul ja Saachi saivat vielä toisen tyttölapsen Abassa, ja Saul laulaisi molemmille tyttärilleen, opettaisi hei-

dät valssaamaan ja hoitaisi heidän kissojaan heidän lähdettyään kotoa.

Mutta ennen tyttöjen syntymää he (laiha nainen ja vahva mies) asuivat sairaalan lääkäreille varatulla alueella isossa talossa, jonka puutarhassa kasvoi hibiskuksia ja jonka sisäseinät oli maalattu sinertäviksi. Saachi oli sairaanhoitaja, käytännöllinen nainen, ja sen ja Saulin ammatin huomioon ottaen uudella vauvalla oli hyvät mahdollisuudet jäädä eloon. Kun me kyllästyimme heidän taloonsa, leikimme pihalla lepatellen ja syöksähdellen ja seurassimme, miten jamssin kärhet kiipesivät tukikeppejä pitkin ylöspäin, maissintähkien silkinpehmeä parta kuivui jyvien kypsyessä ja mangot pullistuivat, muuttuivat keltalaikkuisiksi ja putosivat lopulta maahan. Saul keräsi usein pari ämpärillistä pudokkaita ja toi ne Saachille, joka istui odottamassa niitä. Saachi söi mangojen kuoren alla piilevän mehukkaan sisuksen kokonaan ja kaapi niiden siemeniä hampaillaan kuin kaluasi luuta. Lisäksi hän teki niistä hilloa, mehua ja kaikkea mahdollista muutakin. Hän popsi joka päivä parikymmentä mangoa ja muutamia isoja avokadoja, jotka halkaisi kiveä myöten ja joiden pehmeän sisuksen lusikoi suuhunsa. Niin meidän ruumiimme sai ravintoa sikiöaikanaan. Me kävimme katsomassa sitä, ja kun pitkästyimme ihmisten maailmassa, palasimme omaamme. Siihen aikaan olimme edelleen vapaita. Oli hyvin helppoa pujahtaa pois karvaita liituvirtoja pitkin.

Saulin ollessa töissä kuningatar Elisabetin nimikkosairaalassa hän ja Saachi käyttivät yleensä tiettyä taksia. Sen kuljettaja oli peittänyt autonsa sisäpuolen tarroilla, joissa kaikissa luki sama iskulause: MENESTYKSEEN EI OLE OIKOTIETÄ. Mies oli liimannut tarroja päällekkäin paksuksi kerrokseksi, ja osa niistä oli alkanut kuoriutua irti, osa taas kiilsi uutuuttaan. Saachi jätti joka päivä pikku Chiman kotiin hoitajan kanssa ja ajoi taksilla Saulin työpai-

ME

kalle kaupungin keskustaan. Meidän kuolin- ja syntymäpäivämme aamuna Saachin synnytys käynnistyi taksin ajaessa pitkin mutkittelevia punaisia katuja. Kuljettaja noudatti Saachin huohottamia ohjeita, käänsi ohjauspyörää ja vei hänet keskustan sijasta Aloman sairaalaan. Saachin ruumis kutsui meitä ja yritti puskea lasta ulos, eikä hän voinut muuta kuin tuijottaa tarroja, joita oli joka puolella hänen ympärillään ja jotka muistuttivat hänelle, ettei oikotietä ollut.

Meidät taas riuhtaistiin porteille, kiskottiin niiden läpi, virran poikki ja laihan naisen kohdun takaovesta sisään ja sysättiin pienen sikiöön, joka kellui väreilevässä lapsivedessä. Aika oli tullut. Sikiön ollessa Saachin sisällä me olimme saaneet olla vapaita, mutta pian se olisi yksin: se ei asuisi enää toisessa ruumiissa vaan siihen olisi mahdollista asettua asumaan, ja meidän oli määrä tehdä niin. Olimme tottuneet siihen, että kuulimme kahden kudosten ja nesteen erottaman sydämen sykkivän vaimeasti, ja siihen, että saatoimme halutessamme lähteä takaisin omaan maailmaamme ja olimme vapaita kuten henkien on tarkoituskin olla. Valittaisiinko meidät vangittaviksi pienen olennon sumeeseen tietoisuuteen? Se ei käynyt päinsä. Se olisi järjetöntä.

Saachilla oli taipumus synnyttää nopeasti. Hänen esikoispoikansa Chima oli tullut maailmaan tunnissa, ja vuoden kuluttua meidän syntymästämme hänen kolmas lapsensa näkisi päivänvalon kahdessa. Me – hänen keskimmäisensä – vastustelimme kuusi tuntia. Ei oikotietä.

Oli kuudennen kuukauden kuudes päivä.

Lopulta lääkärit pistivät Saachiin neulan, panivat hänelle tipan, taistelivat meitä vastaan lääkkeet aseinaan ja pakottivat ulos Saachista ruumiin, josta tuli meidän omamme. Se oli meille outo ja inhottavan lihallinen tapa syntyä, ja niin jäimme ansaan ja jouduimme tänne.

* * *

Tulimme jostain – kaikki tulee jostain. Kun henki muuttuu lihaksi, portit pitäisi sulkea. Se on armeliasta. On julmaa jättää ne auki. Ehkä jumalat unohtivat panna ne kiinni. He saattavat olla juuri niin hajamielisiä. He eivät tarkoita pahaa, eivät ainakaan yleensä. Mutta he ovat joka tapauksessa jumalia, ja koska liha on kovin kummallista, ikävyyttävää, jalostumatonta ja raskasliikkeistä, he vähät välittävät sen kohtalosta. Tavallisesti he kiinnittävät siihen huomiota vain silloin kun siitä muodostuu toimiva kokonaisuus ja se saa sielun.

Kun Saachin tyttöväuva (meidän ruumiimme) tunkeutui ulos maailmaan liukkaana ja äänekkäämpänä kuin kylällinen myrskyjä, portit jäivät auki. Siinä vaiheessa meidän olisi pitänyt nukkua syvällä tytön sidekudosten alla sopusoinnussa hänen mielensä kanssa. Se olisi ollut turvallisin. Mutta koska portit jäivät auki sen sijaan että ne olisi suljettu muistoilta, me jouduimme ymmälle. Olimme sekä vanhoja että vastasyntyneitä. Olimme yhtä tytön kanssa emmekä siltikään olleet. Emme tiedostaneet mitään mutta olimme elossa; itse asiassa suurin ongelma oli se, että olimme kiistatta *me* sen sijaan että olisimme olleet vain ja ainoastaan *hän*.

Siinä hän siis oli: pullea vauva, jonka märkä tukka oli paksu ja musta. Ja siinä me olimme: sokeat ja nälkäiset tulokkaat. Osa meistä takertui tytön ruumiiseen, osa vasta virtasi avointen porttien lävitse. Olemme koettaneet aina ajatella, että jumalat olivat vain huolimattomia – ettei heidän laiminlyöntinsä ollut tahallinen. Meidän ajatuksillamme ei kuitenkaan juuri ole merkitystä, vaikka he ovat vanhempiamme. Jokainen täysijärkinen ymmärtää, ettei heitä voi oppia tuntemaan, ja he kohtelevat omia lapsiaan suurin piirtein yhtä lempeästi kuin teidän ihmisten lapsia. Tai eivät ehkä edes yhtä lempeästi, koska ihmislapset ovat pelkkiä heikkoja lihasäkkejä, joiden sielut lakkaavat olemasta aikanaan. Me taas – jumalien lapset,

ME

heidän jälkeläisensä, puolijumalat, ogbanjet – siedämme paljon enemmän kauheuksia. Mutta eipä sillä ollut mitään merkitystä: oli selvää, että hän (tyttövauva) tulisi hulluksi.

Me nukuimme edelleen silmät auki, pidimme kiinni tytön ruumiista ja kuuntelimme hänen ääntään lapsuuden ensimmäisinä verkkaan kuluvina vuosina, joina ei tapahdu mitään mutta tapahtuu kuitenkin vaikka mitä. Hän oli oikukas ja älykäs; hän oli nouseva aurinko. Hän oli myös kiivas. Ja parkui usein. Hänen vartalonsa oli pyöreä ja kaunis, ja jokainen asiaan perehtynyt olisi nähnyt, että hän oli hullu. Kuulemma hän tuli isänsä sukuun ja muistutti kuollutta isänäitiään, jolla oli myös ollut tumma iho ja tuuhea tukka. Saul ei kuitenkaan ristinyt häntä äitinsä kaimaksi, kuten joku toinen mies olisi saattanut tehdä. Tiedetään, että kuolleet palaavat elämään uusissa ruumiissa. Niin käy tuon tuostakin. Nnamdi. Nnenna. Mutta nähtyään tyttärensä kosteat mustat silmät Saul ei antanut tytölle väärää nimeä, mikä on yllättävää, koska hän oli sokea mies, nykyaikainen mies. Jostain syystä hän ymmärsi, ettei tytön silmistä katsonut hänen äitinsä vaan joku tai jokin muu.

Muut tunkivat tytön likelle nipistelemään hänen pulleita poskiaan ja luulivat hurmaantuneensa hänestä, mutta oikeastaan heitä kiehdoin me. Teemme jopa unessa kaikenlaista, mille emme voi mitään – esimerkiksi vedämme ihmisiä puoleemme. He taas kiinnostavat meitä, mutta keskitymme vain yhteen heistä kerrallaan, koska olemme nirsoja. Saachi piti vauvan ympärille kerääntyviä vieraita silmällä, ja huoli kasvoi hänessä kuin vihreä verso. Tilanne oli aivan uusi. Chima oli ollut hyvin hiljainen ja levollinen, tyyni siinä missä Saachi oli tulinen. Saachia hermostutti niin, että hän etsi pottun – sametilta näyttävän mustan pyöröylän, siirrettävän kolmannen silmän – ja kiinnitti sen vastasyntyneen tyttärensä sileään otsaan. Se oli aurinko: se varjeli pahalta silmältä ja esti niitä häijyjä

ihmisiä toteuttamasta aikeitaan, jotka lepertelivät vauvalle mutta olivat valmiita kiroamaan sen salaa heti perään. Saachi oli aina käytännöllinen. Oli todennäköistä, että tyttö jäisi henkiin. Koska ensimmäiset elinvuodet ovat kaikkein vaarallisimmat, jumalat olivat valinneet hänelle vastuuntuntoiset vanhemmat, jotka rakastivat häntä kovasti. Mutta valinta ei hyvittänyt sitä, että portit jäivät auki.

Tytön ihmisissä Saul ei ollut mukana synnytyksessä. Emme juuri piitanneet hänestä ollessamme vapaita, koska hän ei kiinnostanut meitä. Hänen ruumiinsa ei kelvannut asuinpaikaksi eikä sisältänyt universumeja. Hän oli ostamassa virvoitusjuomia vieraita varten Saachin taistellessa monessakin mielessä vapaudesta meidän kanssamme. Hän oli ollut aina niitä miehiä, jotka pitävät statusta, imagoa ja sosiaalista pääomaa tärkeinä. Kuten suurin osa ihmisistä. Hän kuitenkin antoi tyttärelleen nimen, ja herättyämme se selvisi meille ja ymmärsimme viimein, miksi jumalat olivat valinneet hänet. Monet asiat alkavat nimistä.

Chima-pojan syntymän jälkeen Saul oli pyytänyt jumalaltaan tytärtä, joten meidän ruumiimme tultua maailmaan hän antoi sille kaksi nimeä, joista jälkimmäinen tarkoitti ”Jumala vastasi”. Hän tarkoitti, että jumalat vastasivat. Hän tarkoitti, että kutsui meitä ja me vastasimme. Hän ei tiennyt, mitä tarkoitti. Ihmiset rukoilevat usein ja unohtavat, mitä sanat saattavat saada aikaan – unohtavat kaikkien korvien kuuntelevan ja jumalien ottavan heille esitetyt toiveet toisinaan henkilökohtaisesti.

Saulin ja Saachin seurakunnan vanhimmat eivät olisi antaneet kastaa lasta ilman jälkimmäistä nimeä, koska pitivät ensimmäistä epä kristillisenä, pakanallisena. Kastejuhlassa Saachi oli edelleen yhtä laiha ja kulmikas kuin oli ollut Lontoossa mutta Saulin vatsa pullotti hieman entistä enemmän kuin olisi pysyvästi turvoksissa.

ME

Saulilla oli musta paita, valkoinen solmio ja valkoinen puku, jossa oli leveät kauluskäänteet, ja hän seiso vieressä kätet ristissä, kun pappi piirsi kämmensyrjällään merkin Saachin sylissä lepävään lapsen otsaan. Vakava ja rauhallinen Saachi katsoi koko ajan tyttärtään paksujen silmälasiansa läpi. Hänen pitkä musta tukkansa painui litteäksi valkoisen hatun alla ja punaruskea samettileninkinsä kiristi hartioista. Pikku Chima seiso Saulin vieressä khakinvärisessä asussa päälaki isän käsien korkeudella. Pappi puhui puhumistaan, ja vihkiveden ummehtunut maku imeytyi lapsen otsan läpi meidän maailmaamme nukkuessamme. Pappi ja muut mainitsivat tuon tuostakin jonkun miehen, kristuksen, jonkin jumalan. Tunkkainen vesi kutsui tuota miestä, ja hän käänsi päätään yhtä aikaa meidän kanssamme.

Papin jaaritellessa kristus asteli paikalle rajoista piittaamatta ja musta valtameri laahuksenaan ja laittoi kätensä lapsen päälle. Hänen kynsiensä alla oli hunajaa ja granaattiomenoiden mehua. Saachin syliin uinahtanut tyttö liikahteli ja värähdytti silmäluomiaan, kun kristus kosketti häntä. Me käännyimme. Kristus kallisti päätään – kiharat kuin mustan valtameren kuohuja, iho ruskea kuin pähkinän kuori – ja perääntyi. Saul ja Saachi olivat tarjonneet tyttärtään hänelle, ja hän hyväksyi tarjouksen. Hän rakasti lasta mielihyvin. Tytön korvaan valui vettä, kun pappi lausui hänen toisen nimensä, jumalan vastauksen, sen nimen, jonka seurakunnan vanhimmat olivat vaatineet antamaan hänelle, koska he eivät tienneet, että hänen ensimmäisessä nimessään oli enemmän jumaluutta kuin he kykenivät edes kuvittelemaan.

Saul oli kysynyt neuvoa isoltaveljeltään valitessaan ensimmäistä nimeä. Veli kuoli niin varhain, ettemme muista häntä (mikä on harmillista: hän jos kuka olisi saattanut tietää, mitä porteille olisi pitänyt tehdä), mutta häntä sanottiin Obinna-sedäksi ja hän oli

ammartiltaan opettaja, ja hän oli käynyt sisämaan kylissä ja tunsii uskonnot, joita niissä harjoitettiin. Kaikki sanoivat, että hän kuului kerubien ja serafien kirkkokuntaan, ja niin hän todennäköisesti kuuluikin kuoltuaan. Hän oli kuitenkin perehtynyt myös veden uskonnon uwummirin lauluihin ja tansseihin. Kaikki vesi on yhtä. Kaikki makea vesi tulee pytonin suusta. Kun Saul älysi, ettei hänen pitänyt ristiä tytärtään äitinsä kaimaksi, Obinna-setä puuttui asiaan ja ehdotti tytön ensimmäiseksi nimeksi sitä, johon sisältyvät kaikki jumalat. Vuosia myöhemmin Saul väitti työlle, että nimi tarkoittaa vain kallisarvoista, mutta se käännös on vapaa ja puutteellinen, sekä oikea että vajavainen. Pohjimmiltaan nimi tarkoittaa pytonin munaa.

Ennen kuin ihmiset menettivät muistinsa kristuksensa takia, oli yleisesti tiedossa, että pyton on pyhä eläin ja muutakin kuin käärme. Pyton on virran alkulähde, lihaksi tullut Ala-jumala, ja Ala on itse maa, tuomari ja äiti, lakien säätäjä. Ihmiset syntyvät hänen huulilleen ja elävät niillä koko ikänsä. Alan kohtuun mahtuu koko tuonela, kuolleet venyttävät hänen vatsanahkansa sileäksi, ja hänen yläpuolellaan hohtaa kuunsirppi. On kiellettyä surmata hänen pytoninsa, ja sanotaan, ettei pytonin munaa voi löytää. Ja sanotaan myös, että jos munan kuitenkin löytää, sitä ei voi koskettaa. Se on näet Alan lapsi, eivätkä ihmiset saa kajota Alan lapseen nyt eivätkä koskaan.

Tuota lasta Saul pyysi, tuossa lapsessa rukous muuttui lihaksi. On parasta, ettei hänen ensimmäistä nimeään edes mainita.

Me kutsuimme häntä adaksi.

No niin. Ada kuului meille, Alalle ja Saachille, ja kun hän kasvoi, hän ei ryhtynyt konttaamaan kuten useimmat lapset. Sen sijaan hän päätti kiemurrella – luikerrella vatsallaan pitkin lattiaa. Saachi

ME

silmäili hänen pulleaa ja kiinteää ruumistaan hänen madellessaan matolla ja pohti täysin perusteettomasti, oliko hän liian lihava ryömimään kunnolla. ”Tyttö liikkuu kuin käärme”, Saachi mainitsi soittaessaan äidilleen Intian valtameren toiselle puolelle.

Saul, Saachi ja lapset olivat muuttaneet kerrostaloon, joka oli pystytetty aikoinaan tuhansista pienistä punaisista tiilistä osoitteen 17 Ekenna Avenue, ja Saul piti yksityisvastaanottoa pihasiivessä, joka oli alun perin ollut tarkoitettu palvelusväelle. Ada sai siellä jäykkäkouristusrokotuksen sen jälkeen kun Chima oli antanut heidän pikkusiskolleen puupalikan, josta töröttö naula, ja käsenyt tätä lyömään adaa sillä. Emme olleet huolissamme, koska emme uskoneet, että pikkusisko tottelisi Chimaa, mutta poika oli perheen esikoinen ja pikkusisko tuotti meille yllätyksen. Meistä valui runsaasti verta, ja Saul rokotti meidät itse, mutta adan ihoon ei jäänyt arpea, joten muistollamme ei välttämättä ole todellisuuspohjaa. Koska pidimme pikkusiskosta, emme syyttäneet häntä tapahtuneesta. Hänen nimensä oli Añuli. Hän oli perheen kuopus, aamen rukouksen lopussa, ja hän oli suloinen lapsi. Yhteen aikaan hän puhui kieltä, jota kukaan meitä lukuun ottamatta ei ymmärtänyt; hän oli tullut siinä vaiheessa vasta hiljattain toiselta puolelta (mutta kokonaan, ei siten kuin me), joten rupattelimme hänen kanssaan ja tulkkasimme hänen sanansa ruumiimme vanhemmille.

Adalla (meidän ruumiillamme) oli tapana hiipiä varhain aamulla Saulin ja Saachin nukkuessa ulos tapaamaan naapureiden lapsia. Nämä opettivat hänet varastamaan maitojauhetta, painelemaan sitä kielellä levyksi kitalakeen ja murentamaan makean vauvan-tuoksuisen levyn pala palalta. Jonkin ajan kuluttua Saul ja Saachi muuttivat lastensa kanssa muutaman korttelin päähän numero kolmosen asuntoon, jossa oli riittävästi makuuhuoneita ja toinen kylpyhuone. Lopulta numero seitsemäntoista purettiin ja sen tilalle

rakennettiin uusi talo, joka oli aivan erilainen kuin edellinen ja johon ei käytetty ensimmäistäkään punaista tiiltä.

Vanha punatiilitalo oli kuitenkin vielä pystyssä siinä vaiheessa kun Saachi opetti ruumiimme käymään sinisellä muovipotalla. Adan ikä taisi olla silloin kolme, puolet kuudesta, jotain sinne päin. Hän meni kylpyhuoneeseen, missä potta oli, veti pikkuhousunsa alas ja istuutui varovasti, koska oli hyvä käymään vessassa. Hän oli hyvä monissa muissakin asioissa – esimerkiksi itkemisessä. Siitä tuli hänelle hyvin määrätietoinen olo, ja se täytti kaikki tyhjät kolot hänessä. Kun hän kohotti katseensa ja näki laattalattialla kylpyhuoneen toisella seinustalla ison kerälle kiertyneen käärmeen, ensi töikseen hän huusi. Pyton kohotti päänsä ja osan limittyvien suomujen peittäämästä vartalostaan mutta pysyi muuten kerällä. Se tarkkaili ruumistamme rävähtämättä. Ala katsoi meitä sen silmin, ja me katsoimme häntä adan silmin – ensimmäistä kertaa me kaikki tuijotimme toisiamme.

Huutomme oli melkoinen, niin kova, että keuhkomme joutuivat koville. Vaikenimme vain vetääksemme kuumana pyörteilevää ilmaa sisäämme seuraavaa kiljhdusta varten. Ruumiimme ollessa pieni Saachi oli kiinnittänyt jo hyvin varhain huomiota sen äänekäisiin parkaisuihin. Niistä oli tullut perheen vakiovitsi: ”Aiyoh, kylläpä sinä jaksat mekastaa!”

Koska Chima oli ollut hyvin hiljainen vauva, kukaan ei ollut odottanut, että ada pitäisi sellaista meteliä. Syötettyään ja kylvetettyään Chiman Saachi oli voinut jättää pojan huoletta leikki-kehään, ja tämä oli touhunnut siellä yksinään aivan levollisena. Kun meidän ruumiimme oli puolivuotias, Saachi vei meidät Intian valtameren toiselle puolelle Malesiaan Pakistan Airlinesin koneella, joka teki välilaskun Karachissa. Hän sai lentoemänniltä vauvankorin meitä varten, mutta me päästimme sellaisen porun, että hän

antoi adalle vähän rauhoittavaa kloraalihydraattia, jotta tyttö sulkisi suunsa.

Abassa Chima jäi usein silmäilemään meitä kunnioituksen vallassa, koska ruumiimme räähkyi aina kun emme saaneet halua maamme. Ihmisillä on luontaisia järjettömiä rajoituksia, he joutuvat noudattamaan tämän maailman erityisehtoja, ja heitä kahlitsevat niiden vapauksien ilmeiset vastakohtat, joista saatoimme nauttia silloin kun kuljimme sinertävien seinien vierustoilla ja pistäydymme välillä huviksemme jossakin ruumiissa. Tämän maailman täytyi taipua tahtoomme: olihan niin käynyt aina, kunnes ruumiimme liukui putkimaista kanavaa pitkin ulos sitä ympäröineestä lihasontelosta, avasi silmänsä, täytti keuhkonsa ilmalla ja ilmoitti äänekkäästi tulostamme. Me nukuimme edelleen mutta olimme silti läsnä ja muovasimme adan ulkomuotoa ja temperamenttia. Hän piirteli seiniin ja repi sohvatyyynyjen kaikki koriste- napit irti. Kaikki olivat niin tottuneita hänen vallattomuuteensa ja äänekkyyteensä, etteivät aikuiset lotkauttaneet korvaansaakaan, kun hän tuijotti käärmettä pelon jähmettämänä ja hänen suustaan purkautui kauhua. He istuivat olohuoneessa ja joivat olutta. ”Hän vain yrittää saada tahtonsa perille”, he sanoivat. Mutta tällä kertaa hän ei lakannut huutamasta. Saul kurtisti kulmiaan ja vaihtoi silmäyksen Saachin kanssa, ja molempien ilme muuttui nopeasti huolestuneeksi. Saul nousi ja lähti katsomaan, mistä oli kyse.

Saul oli siis moderni igbomies. Hän oli opiskellut lääkäriksi stipendiaattina Neuvostoliitossa ja asunut valmistuttuaan useita vuosia Lontoossa. Hän ei uskonut yliluonnollisiin asioihin eikä tarinoihin, joiden mukaan käärme merkitsi jotain muutakin kuin kuolemaa. Kun hän näki adan – pienen tyttärensä – kirkuvan kauhusta pytonin edessä posket märkinä kyynelistä, pelko hyyti hänen sydäntään. Hän sieppasi adan syliinsä ja kantoi pois, ja sitten hän

otti viidakkoveitsen, palasi kylpyhuoneeseen ja hakkasi pytonin kappaleiksi. Ala (meidän äitimme) hävisi irronneiden suomujen ja lihanpalasten sekaan, meni sinne, mistä oli tullutkin, eikä palannut enää. Saul oli vihainen. Tunne oli yhtä mukava kuin vanhat sandaalit. Hän harppoi takaisin olohuoneeseen verinen veitsi kädessään ja karjui muille.

”Kun tyttö itkee, älkää luulko, että tiedätte syyn. Kuuletteko?”
Vapiseva ada kyyhötti Saachin sylissä.

Saul ei ymmärtänyt alkuunkaan, mitä oli tehnyt.

VOIMAKAS KUVAUS SIRPALOITUNEESTA MINUDESTA

SOWSMOS*

Adan elämä alkaa Nigeriassa vastauksena hänen vanhempiensa rukouksiin. Pian on kuitenkin selvää, että jokin on mennyt pahasti vikaan, ja Adasta kasvaa ailahteleva ja särkynyt lapsi. Kun Ada varttuu ja muuttaa Yhdysvaltoihin opiskelemaan, hänen sisällään elävät erilaiset minuudet saavat enemmän valtaa. Traumaattinen tapahtuma sysää Adan yhä syvemmälle oman mielensä perukoille ja ohjaa hänen elämänsä vaaralliseen suuntaan.

Akwaeke Emezin esikoisromaani on synkkä ja koskettava kasvukertomus sekä kuvaus erityislaatuista tavasta kokea todellisuus. Adan monien minuuksien näkökulmasta kerrottu tarina on kerännyt maailmalla runsaasti kiitosta.

ISBN 978-952-352-062-2 KL 84.2

